

MENINGER

Inspirerende statsråd

Velferdssamfunnets utfordringer var tema for fylkesmannens nyttårssamling i går. Hele makta i det offentlige Nord-Trøndelag fikk en interessant og faglig dag, toppet med justisminister Knut Storberget. Han benyttet sitt foredrag til en forelesning om hvorfor politikere heller må måles på om de lykkes med forebygging i stedet for at suksessen måles i hvem som får størst budsjettøkning. Langt flere enn nordtrønderske ordførere, rådmenn og det lokale og regionale byråkrati hadde fortjent statsrådets forelesning.

Ikke fordi han hadde et sterkt partipolitisk budskap. Men fordi han viste både i sin retorikk og i eksemplene at styrking

LEDER

«Tenkeloft Oppvekst» i Nord-Trøndelag

av velferdssamfunnet ikke bare handler om penger. Han var tydelig på at det er fullt mulig å få mer velferd gjennom tiltak som ikke koster noe.

– Velferd handler ikke bare om budsjettvekst i offentlig sektor, sa statsråden. Det er ikke vanskelig å være enig med ham. Men både politikere og vi i media bidrar til at fokus er budsjettvinnere og tapere og at suksess måles i hvem som vil bevilge mest penger.

Vi bør bli dyktigere til å honorere politikere som tør og ikke minst som evner å sette i verk tiltak som forebygger store uttellingene for velferdssamfunnet. Vi makter ikke å løse alle utvekster i velferdssamfunnet gjennom nye milliardsummer fra staten.

Samtidig er det grunn til å understreke at alle statsråder i Regjeringen Stoltenberg nå åpenbart har gått på pedagogisk kurs hos finansminister Sigbjørn Johnsen. Alle skal forberede oss på at det blir mindre offentlige penger fra og med budsjettet for neste år. Derfor snakker alle statsrådene som en finansminister. Men det er ikke farlig å gjøre det så lenge man, som statsråd Storberget, har gode eksempler på viktige tiltak som kan gjøres for å skape mer og bedre velferd gjennom gode forebyggende tiltak i stedet for tunge økonomiske overføringer.

I tillegg til justisministeren var det innledere som satte søkelys på velferdsutfordringer særlig overfor det oppvoksende generasjon. Foredragene var godt faglig fundert, og de viste at utfordringene for å få alle inn i velferdssamfunnet er annerledes enn for noen år tilbake. Foredragene viste også at vi har muligheter i Nord-Trøndelag, som det er viktig at vi tar tak i.

Leksvik-ordfører Einar Strøm ga nok uttrykk for mye av det mange følte etter gårdsdagens foredrag: – Dette må ikke stoppe uten at noen tar dette videre. Strøm foreslo at man i Nord-Trøndelag kan etablere et «Tenkeloft Oppvekst», hvor man kan lage samhandlingsprosesser som inkluderer kommuner, fylkeskommunen, Fylkesmannen, helseundersøkelsen (HUNT 3) og Helseforetaket. Dette var en presis konklusjon fra Leksvik-ordføreren. Vi tror fylkeskommunen må følge et betydelig ansvar for å ta oppmannsrollen i et nytt tenkeloft.

Les mer på side 14 og 15

PARADOKS: Mens kylling og gris føes opp på importert kraftfôr, gror kulturlandskap og beiter igjen rundt om i landet, skriver Torgny Moen i Småbrukarlaget. FOTO: JOHAN ARNT NESGÅRD

Hvitt eller rødt kjøtt?

INNLEGG

Torgny Moen
Norsk Bonde- og Småbrukarlag

Signalene fra FAO er at verdens matproduksjon innen 2050 må økes med 50 prosent. Det sies videre at alle land må foreta denne økningen på egne ressurser.

Produserer så Norge mer av maten på egne ressurser? Svaret er nei! Det hevdes riktignok at selvforsyningsgraden er stabil, på cirka 50 prosent av kaloriinntaket. Men den målemetoden tar ikke hensyn til økende import av råvarer til matproduksjonen.

Produksjonen av kylling- og svinekjøtt har fra 1995 til 2008 økt med 83 millioner kilo, og utgjør i dag 65 prosent av kjøttet. Dette er fra dyr som føres opp på kraftfôr, der en stor andel er importert. Det

vil si at Norge «beslaglegger» areal i utlandet, areal der det heller kunne vært produsert menneskemat.

Produksjonen av kjøtt fra kylling og svin kan i større grad industrialiseres og oppfattes som mer effektivt enn kjøtt fra sau og storfe, der matseddelen i hovedsak består av gras. Men samtidig med denne utviklinga blir mindre og mindre av utmarka brukt til beite, og nedgangen i fulldyrka jord begynner å bli synlig, særlig i fjord- og fjellbygdene.

At gras- og beiteressurser her til lands blir stående ubrukt (samtidig med at kulturlandskapet gror igjen) kan ikke være særlig effektivt. Det bryter med intensjonene om

mest mulig matproduksjon på egne ressurser. At denne utviklinga også fører til en konsentrasjon av matproduksjonen rundt Jæren, Oslofjorden og Trondheimsfjorden bryter med intensjonene om et miljøvennlig landbruk over hele landet.

Med tanke på at vi for framtida i større grad må brødfø oss sjøl, og at vi må utnytte ressursene over hele landet, må det gjøres noen radikale grep. Det er bebudet en ny stortingsmelding om norsk matpolitikk og matproduksjon. Men første mulighet for politikere til å snu en gal utvikling, er jordbruksoppkjøret til våren.

Det handler om framsynthet og politisk mot.

REPLIKK

Nils Håvard Dahl
Avdelingsoverlege
Psykiatrisk klinikk

Hilde Ranheim
Klinikkleder
Psykiatrisk klinikk

Vurdering av selvmordsfare

Einar Jakobsen fra foreningen LEVE stiller i Trønder-Avisa 4. januar to konkrete spørsmål til Helse Nord-Trøndelag:

- Tar Helse Nord-Trøndelag de nasjonale retningslinjene på alvor og er anbefalingene innarbeidet i foretakets kvalitetsystem/styringsdokumenter?
- Har HNT sikret seg at det helsepersonell som har kontakt med selvmordstruede personer er godt nok kjent med retningslinjene, foretakets styringsdokumenter og de praktiske konsekvensene av disse?

Svar: Nasjonale retningslinjer for forebygging av selvmord i psykisk helsevern (IS1511) kom i 2008. Spredningen/implemente-

ringen av denne ble av myndighetene gjennomført på en forbillig måte. Psykiater Ewa Ness og psykolog Fredrik A. Walby ble sendt rundt i landet for å gi opplæring til sentrale personer regionalt. For Midt-Norge fant denne opplæringen sted i Trondheim en dag i november 2008. Fra HNT deltok syv sentrale fagpersoner som skulle viderefremme kunnskapen i Kolvereid, Namsos, Levanger og Stjørdal.

Våre gamle kvalitetsdokumenter ble umiddelbart oppdatert i tråd med innholdet i retningslinjene. Fra januar 2009 ble det ved alle våre fire lokaliteter holdt obligatoriske kurs for absolutt alt ansatt helsepersonell. Opp- læringen hadde et omfang på

ca. en dag for miljøpersonellet i sengepostene, flere dager for behandlere og særlige kurs for leger og psykologer som har et spesielt ansvar for vurdering av selvmordsfare. All kursvirksomheten er dokumentert på detaljnivå til hver enkelt kursdeltakers tilstedeværelse i samsvar med krav fra Det Norske Veritas som er vårt sertifiseringsorgan i forhold til ISO-standardene.

Psykiatrisk klinikk har også hatt revisjon av sine prosedyrer på dette feltet, uten at det er avdekket avvik.

Einar Jakobsen er når som helst velkommen til å besøke oss for selv å få innsyn i kvalitetssystemet og dets dokumenter.